

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยศึกษาการปฏิบัติตาม โทชนบัญญัติ 9 ประการ ภาวะโภชนาการ และความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามโทชนบัญญัติ 9 ประการ กับภาวะโภชนาการของบุคลากรด้านสุขภาพ โรงพยาบาลแม่แตง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรด้านสุขภาพของโรงพยาบาลแม่แตง ประกอบด้วย แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล เภสัชกร เจ้าหน้าที่งานทันตสาธารณสุข เจ้าหน้าที่งาน เภสัชกรรม นักวิชาการสาธารณสุขชุมชน เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขชุมชน นักเทคนิคการแพทย์ เจ้าหน้าที่งานวิทยาศาสตร์การแพทย์ เจ้าหน้าที่งานรังสีเทคนิคการแพทย์ เจ้าหน้าที่เวชสถิติ นักกายภาพบำบัดและผู้ช่วยพยาบาล ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลแม่แตงระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2547 ถึง 31 มีนาคม 2548

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้มี 3 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามการปฏิบัติตามโทชนบัญญัติ 9 ประการ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา โรคประจำตัว ศาสนา รายได้ต่อเดือน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตามโทชนบัญญัติ 9 ประการ เป็นข้อคำถามประเภทมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ คือ ทุกครั้ง บ่อยครั้ง บางครั้ง และไม่ปฏิบัติ

2. เครื่องชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงที่ได้รับการรับรองจากพาณิชย์จังหวัดในด้าน ความเที่ยงตรง

3. แบบบันทึกการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงและภาวะโภชนาการ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา (Content validity) และปรับปรุงตามคำแนะนำ
2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรด้านสุขภาพโรงพยาบาล สันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น โดย Cronbach's alpha coefficient ได้ค่าของแบบสอบถามเท่ากับ 0.71 และค่าของแบบสอบถามการปฏิบัติตนเท่ากับ 0.73 (สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ, 2546)
3. เครื่องชั่งน้ำหนัก ได้รับการรับรองจากพาณิชย์จังหวัดในด้านความเที่ยงตรง ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของชั่งน้ำหนักโดยตุ้มน้ำหนักมาตรฐาน 1 กิโลกรัม 5 กิโลกรัม เมื่อชั่งบุคลากรผ่านไปทุก ๆ 20 คน
4. เครื่องวัดส่วนสูง ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงของความยาวด้วยตลับเมตร ซึ่งมีตรารับรองมาตรฐานของพาณิชย์จังหวัดในด้านความเที่ยงตรง

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของบุคลากรด้านสุขภาพวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

(Descriptive Statistic) คือ การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. การปฏิบัติตามโภชนบัญญัติ 9 ประการ

ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการกินในเชิงบวก มีเกณฑ์การให้คะแนน (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541) ดังนี้

	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง (ตั้งแต่ 16 มื้อขึ้นไป/สัปดาห์)	3
ปฏิบัติบ่อยครั้ง (10 – 15 มื้อ/สัปดาห์)	2
ปฏิบัติบางครั้ง (1 – 9 มื้อ/สัปดาห์)	1
ไม่ปฏิบัติ	0

ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการกินในเชิงลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง (ตั้งแต่ 16 มื้อขึ้นไป/สัปดาห์)	0
ปฏิบัติบ่อยครั้ง (10 – 15 มื้อ/สัปดาห์)	1
ปฏิบัติบางครั้ง (1 – 9 มื้อ/สัปดาห์)	2
ไม่ปฏิบัติ	3
คะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลผล
2.50 – 3.00	มีการปฏิบัติระดับดี
1.50 – 2.49	มีการปฏิบัติระดับพอใช้
0.50 – 1.49	มีการปฏิบัติระดับควรปรับปรุง
น้อยกว่า 0.50	มีการปฏิบัติระดับต้องปรับปรุง
การปฏิบัติตนซึ่งส่งเสริมสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การดูแลน้ำหนักตัว ฯลฯ	
มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้	

	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง (6 – 7 วัน/สัปดาห์)	3
ปฏิบัติบ่อยครั้ง (4 – 5 วัน/สัปดาห์)	2
ปฏิบัติบางครั้ง (1 – 3 วัน/สัปดาห์)	1
ไม่ปฏิบัติ	0
ระดับการปฏิบัติตนในเชิงลบ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้	

	คะแนน
ปฏิบัติทุกครั้ง (6 – 7 วัน/สัปดาห์)	0
ปฏิบัติบ่อยครั้ง (4 – 5 วัน/สัปดาห์)	1
ปฏิบัติบางครั้ง (1 – 3 วัน/สัปดาห์)	2
ไม่ปฏิบัติ	3
คะแนนเฉลี่ย	เกณฑ์การแปลผล
2.50 – 3.00	มีการปฏิบัติระดับดี
1.50 – 2.49	มีการปฏิบัติระดับพอใช้
0.50 – 1.49	มีการปฏิบัติระดับควรปรับปรุง
น้อยกว่า 0.50	มีการปฏิบัติระดับต้องปรับปรุง

3. ภาวะโภชนาการ วิเคราะห์และแปลผลโดยใช้หลักเกณฑ์เปรียบเทียบกับ HWDI (Height Weight Difference Index) โดยใช้สูตร ส่วนสูง (เซนติเมตร) – น้ำหนัก (กิโลกรัม) และแบ่งภาวะโภชนาการเป็น 5 ระดับ (ศักดิ์ดา พริงคำภู, 2546) ดังต่อไปนี้ คือ

HWDI มีค่า มากกว่า 112.00	เซนติเมตร – กิโลกรัม	มีภาวะผอม
HWDI มีค่า ระหว่าง 95.00 – 112.00	เซนติเมตร – กิโลกรัม	มีภาวะปกติ
HWDI มีค่า ระหว่าง 82.00 – 94.99	เซนติเมตร – กิโลกรัม	มีภาวะอ้วน
HWDI มีค่า ระหว่าง 57.00 – 81.99	เซนติเมตร – กิโลกรัม	มีภาวะอ้วน
HWDI มีค่า น้อยกว่า 57.00	เซนติเมตร – กิโลกรัม	มีภาวะอ้วนอันตราย

4. หาความสัมพันธ์ของการปฏิบัติตามโภชนบัญญัติ 9 ประการ และภาวะโภชนาการ โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พาย (สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ, 2546)

ความหมายของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พาย (ยุทธ ไกยวรรณ, 2545) ดังนี้	
ค่าสหสัมพันธ์พายระหว่าง 0.80 – 1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก
ค่าสหสัมพันธ์พายระหว่าง 0.60 – 0.79	มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
ค่าสหสัมพันธ์พายระหว่าง 0.40 – 0.59	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าสหสัมพันธ์พายระหว่าง 0.20 – 0.39	มีความสัมพันธ์ต่ำ
ค่าสหสัมพันธ์พายระหว่าง 0.00 – 0.19	มีความสัมพันธ์ต่ำมาก